

[Ugler i mosen](#) av Øyvind Høyem 23. mars 2021 i Halden arbeiderblad

Ugler i mosen

- av Øyvind Høyem

Haldens befolkning har et sterkt forhold til sin historie, og til Saugbrugs. Helt fra opprettelsen i 1859 og frem til vår tid har mange hatt et nært forhold til hjørnesteinsbedriften som har sikret arbeidsplasser og vært med på å forme samfunnene langs Haldenvassdraget gjennom foredling og utskipping av trevirke. Noen har kanskje gode minner fra en far eller bestefar som jobbet der. Kort sagt er mange familiehistorier sammenvevd med aktiviteten på Saugbrugs. De siste årene har vi sett at bedriften blant annet har optimalisert energiforbruket ved papirproduksjonen og at Haldens busser nå går på biogass er takket være Saugbrugs. Begge gode eksempler på grønn omstilling. Dermed blir kontrasten uforståelig stor når Saugbrugs nå har lansert et 3 trinns boligprosjekt på den skogkledd delen av Sauøya som i dag er regulert til friområde for byens beboere. Området er i dag godt besøkt som nærturområde for byens befolkning.

Fotografi av Roger Brendhagen

Inngrepet vil rasere Sauøya til det ugjenkjennelige sett fra festningen og deler av byen. Hvorfor ønsker Saugbrugs å gjennomføre en slik plan?

I 2018 kjøpte det britiske hedgefondet Oceanwood opp 100% av aksjene i Norske Skog.

«Milliardgjelda er borte, kontantstrømmen er god, og selskapet sier de skal drive en aktiv utbyttepolitikk, noe som kan gi en svært bra avkastning for aksjonærene. Selskapet har fått rom til å satse på vekstprosjekter og utvikling av nye produkter.» uttaler Hanne Lund-Nilsen til Norskog.no. Med et utenlandsk investeringsfond som eiere kan det da bli mindre viktig for Saugbrugs å utvikle seg i samsvar med Halden by og mer som et globalt konsern der kravet til utbytte for aksjonærene vil være styrende og prioritert?

Boligprosjektet på Sauøya ble lansert i det Arealplangruppen avslutter sitt arbeide med ny arealplan. Arealplangruppen fikk administrasjonen i kommunen til å utarbeide en konsekvensutredning for boligprosjektet.

Konsekvensutredningen kan sies å være sjeldent tydelig, det lyser rødt for skaden inngrepene vil gjøre. Tap av nærturområde for skolebarn og beboere i sentrum, tap av arts mangfold hvor Sauøya sammen med Brattøya utgjør eneste faste hekkeplass for Hubro i hele Østfold, tap av landskapet på Sauøya sett fra byen, vanskelig adkomst gjennom forurenset industriområde osv.

Overraskelsen var dermed stor da både Arbeiderpartiet og Høyre valgte å se bort fra konsekvensutredningens klare anbefaling : «Samlet sett vurderes de negative konsekvensene å være store ved en boligutbygging på Sauøya.» Begge partier går inn for å ta boligprosjektet inn i arealplanen. Arbeiderpartiet begrunner dette med at de mener Saugbrugs planer treffer på målene i sentrumsplanen og vedtatte fortettingsstrategi.

Er det noen som har sovet i timen? Fortettingsstrategi er ikke det samme som å bygge ned urørt natur. Det er heller det motsatte. Om du fortetter der du allerede har infrastruktur etablert, kort vei til offentlig kommunikasjon og kort vei til offentlige tilbud ja, da snakker vi om en god fortettingsstrategi. I Halden by handler fortettingsstrategi om byreparasjon og transformasjon av eksisterende bygningsmasse i sentrum. Om du må sprengne i fjell for å legge ned vei, vann, kloakk og strømforsyning gjennom en urørt skog for så å hogge skogen for å føre opp 200 boliger i bratt skrånende terreng på et friområde som gjennom pandemien har økende besøkstall som nærturområde, kan det da kalles en god fortettingstrategi i tråd med sentrumsplanen? Neppe.

Høyre begrunner støtten til prosjektet med at vi må se på byutviklingen vår de nærmeste ti årene og tørre å tenke litt nytt. Partiet sier de vil prinsipielt si ja til

forslag som skaper aktivitet og gode bomiljøer både i, og rundt sentrum. Men for hvem?

Halden er en by uten store grønne lunger og lite vegetasjon ellers i sentrum. Under pandemien har vi sett at folk benytter seg av nærnaturområder i mye større grad enn tidligere. Om vi ser 10 år frem og våger tørre tenke nytt, så bør konklusjonen være nettopp den motsatte av den Høyre lander på. Vi bør sikre at folk fortsetter å ha tilgang til felles naturområder for rekreasjon nær sentrum.

Ser vi ti år frem i tid vil momenter fra FNs bærekraftsmål være enda bedre integrert i alle kommunale planer og fungere som en del av folks bevissthet. Vi bør heller verne om de grønne sentrumsnære naturområdene for å gi befolkningen steder å oppsøke for å nyte fjorden, skogen og få et avbrekk fra arbeid og hverdagsslit. Både nå, 10 år frem i tid, men også hundre år frem i tid. Tenk heller nytt inne i bykjernen.

FNs bærekraftsmål og Fylkesplanen Østfold mot 2050 er begge krystallklare på at riktig strategi for byutvikling er å fortette sentrum fremfor å bygge ned naturen rundt. Denne strategien er styrt av regjeringen og dermed noe alle kommuner må følge. Om man leser utkastet som ligger til grunn for den kommende arealplanen for Halden bygger også denne på de samme prinsippene. At Høyre og AP går inn for å bygge ned Sauøya strider dermed mot formålet nedfelt i arealplanens kommunale føringer «Det skal legges til rette for en bærekraftig utvikling, der veksten skal tilpasses de rammer som naturen setter.»

Politikerne i Arbeiderpartiet og Høyre må her ta til fornuft. Vi må støtte opp om de prosjektene Saugbrugs kommer med som er i tråd med grønn omstilling og som tjener byen vår på en god måte og ta avstand fra de prosjektene som mer ligner forsøk på å mette utenlandske aksjonærer med krav om høy avkastning gjennom salg av lokal natur. Skogkledde friområder midt i sentrum er uerstattelige. Boligutbygging på friområdet av Sauøya vil gjøre Halden til et mindre attraktivt sted å bo i fremtiden. La oss heller fortette i allerede bebygde sentrum og bevare Sauøyas stolte furukledde profil til glede for byens befolkning og dens besøkende.

<https://www.ha-halden.no/ugler-i-mosen-pa-sauoya/o/5-20-938243>